

Онiпко Т. А.

аспірант кафедри економічної теорії та прикладної економіки
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

Onipko T. A.

Postgraduate Student of the Department
of Economic Theory and Applied Economics,
Higher Educational Establishment of Ukoopspilka
«Poltava University of Economics and Trade»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК КАНТОНІВ ШВЕЙЦАРІЇ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ

THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF CANTONS OF SWITZERLAND ON THE BASIS OF CLUSTER APPROACH

Анотація. У статті здійснено аналіз інноваційного розвитку регіонів Швейцарії на основі кластерного підходу. Акцентовано на тому, що, згідно з рейтингом «Regional Innovation Scoreboard», регіони Швейцарії нині посідають лідируючі позиції. Розглянуто механізми підтримки інноваційних кластерів кантону Цюрих, який є одним із найбільш інноваційних регіонів Європи. Встановлено, що урядові агентства економічного розвитку швейцарських кантонів відіграють важливу роль у забезпеченні успішної діяльності інноваційних кластерів. Сформульовано висновок про те, що агентства економічного розвитку є провайдерами широкого спектру послуг для учасників інноваційних кластерів, передусім для підприємств малого та середнього бізнесу.

Ключові слова: інноваційний кластер, інновація, Швейцарія, кантон, механізм, агентство економічного розвитку.

Постановка проблеми. Сучасні виклики, що постають перед регіонами тих чи інших країн, зумовлюють необхідність пошуку факторів зростання їх інноваційності, а також нових підходів до регіональної інноваційної політики. Оскільки інноваційні кластери є важливим складником регіональних інноваційних систем, вони слугують основою для оптимізації інноваційного розвитку регіональної економіки та підвищення її конкурентоспроможності. Як свідчить міжнародна практика, запорукою успішної діяльності інноваційних кластерів є формування ефективних механізмів їх підтримки як на національному, так і регіональному рівнях. При цьому центри (агентства) регіонального розвитку, надаючи інноваційним кластерам фінансову і нефінансову підтримку, відіграють роль драйверів кластеризації економіки регіону. З огляду на це проблема інноваційного розвитку кантонів Швейцарії на основі кластерного підходу викликає інтерес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певну увагу досвіду кластеризації швейцарської економіки приділяли закордонні та вітчизняні дослідники. Зокрема, канадський учений П. Дероше досліджував приклади успішного створення кластерів у Швейцарії шляхом поєднання традицій та сучасних світових тенденцій. Білоруська дослідниця Г.А. Яшева зверталася до досвіду Швейцарії в контексті дослідження кластерних стратегій регіонального розвитку. Проблемою створення та діяльності транскордонного інноваційного кластера «БіоДолина» (регіони Швейцарії, Франції, Німеччини) цікавилися українські науковці, такі як М.П. Войнаренко, О.А. Єрмакова, М.О. Кизим, Н.А. Мікула, К.І. Оксенюк, В.М. Осипов, Ю.В. Рибак, С.І. Соколенко, Л.І. Федулова. Так, Н.А. Мікула розглядала інноваційний кластер «БіоДолина» в контексті транскордонного співробітництва. Побічно про досвід інноваційного кластера світового рівня «БіоДолина» свідчила Ю.В. Рибак, хоча безпосередньо предметом її дослідження були країни Скандинавського регіону.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Донині у вітчизняній економічній науці бракує праць, які б містили аналіз взаємозв'язку високого рівня інноваційності регіонів Швейцарії з розвитком інноваційних кластерів. До того ж, практично невисвітленими є механізми підтримки інноваційних кластерів і відповідно інноваційного розвитку у кантонах Швейцарії. З огляду на це джерельною базою цього дослідження слугували звіти Всесвітнього Економічного Форуму (ВЕФ), Міжнародної бізнес-школи INSEAD, Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності (ВОІВ), Корнелльського університету, а також звіт Європейської Комісії «Регіональне Інноваційне Табло», інформаційно-аналітичні матеріали організації «Switzerland Global Enterprise», дані веб-сайтів кантональних агентств економічного розвитку Швейцарії, а також інших організацій підтримки інноваційних кластерів та інноваційного розвитку Швейцарії.

Метою статті є здійснення аналізу інноваційного розвитку кантонів Швейцарії на основі кластерного підходу. Предметом дослідження автором обрано кантон Цюрих, оскільки він є лідером серед найбільш інноваційних регіонів Європи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська практика регіонального розвитку свідчить про те, що європейські регіони ризнують за рівнем інноваційності. З метою покращення інноваційної політики на регіональному рівні Європейська Комісія здійснює оцінювання інноваційного розвитку європейських регіонів, яке отримало назву «Регіональне інноваційне табло» (Regional Innovation Scoreboard). У 2017 р. було проведено оцінювання ефективності інноваційних систем 220 регіонів Європи. За результатами оцінювання до групи «Інноваційні лідери» потрапило 53 європейських регіонів, які отримали понад 120% (середнє значення дорівнює 100%) [1, с. 15].

Зазначимо, що до групи найбільш інноваційних регіонів Європи, так званих «Інноваційних лідерів», увійшло сім регіонів Швейцарії: Цюрих (північний схід Швейцарії), Північно-західна Швейцарія (кантони Базель-Штадт, Базель-Ланд, Ааргау), Центральна Швейцарія (кантони Урі, Швіц, Обвальден, Нідвальден, Люцерн, Цуг), Тічино (південь Швейцарії), Східна Швейцарія (кантони Гларус, Шаффгаузен, Аппенцель-Ауссерроден, Аппенцель-Іннерроден, Санкт-Галлен, Тургау, Граубюнден), Регіон Женевського озера (кантони Женева, Во, Вале) та Швейцарське плато (кантони Берн, Фрібур, Юра, Невшатель, Золотурн), що відображено в табл. 1. Високий рівень інноваційності швейцарських регіонів передусім пов'язаний з успішною діяльністю в кантонах інноваційних кластерів. Зазначені в табл. 1 місця в рейтингу європейських регіонів-інноваційних лідерів свідчать про те, що практично всі кантони Швейцарії (як на півночі, так і на півдні, як на сході, так і на заході країни) є високоінноваційними.

Таблиця 1

Топ-15 європейських регіонів групи «Інноваційні лідери» згідно з Regional Innovation Scoreboard, 2017 р. [1, с. 19]

Країна	Регіон	Місце в рейтингу	Бал
Швейцарія	Цюрих	1	178,3
Швейцарія	Північно-західна Швейцарія	2	166,4
Швеція	Стокгольм	3	165,1
Данія	Столичний регіон	4	155,0
Швейцарія	Центральна Швейцарія	5	154,9
Швейцарія	Тічино	6	152,5
Швейцарія	Східна Швейцарія	7	149,6
Велика Британія	Південно-східна Англія	8	148,2
Швейцарія	Регіон Женевського озера	9	147,9
Швеція	Схід Центральної Швеції	10	146,3
Швейцарія	Швейцарське плато	11	143,2
Німеччина	Верхня Баварія	12	143,0
Швеція	Південна Швеція	13	141,9
Німеччина	Тюбінген	14	141,8
Велика Британія	Лондон	15	141,1

Швейцарія є найбільш конкурентоспроможною країною світу з диверсифікованою експортоорієнтованою економікою і однією з найбільш привабливих країн для розташування бізнесу. Причини цього полягають, зокрема, в політичній стабільності, ліберальній податковій системі, стабільності валютної системи, тісному співробітництві із закордонними ринками, високому рівні життя. Поседнання в країні різних мов (передусім німецької, італійської, французької) та присутність представників різних націй лише посилює конкурентні переваги країни. Швейцарія зручно розташована: з нею межують крупні європейські ринки збуту. У зв'язку з тим, що країна не є багатогою на природні ресурси, їй доводиться розвивати економіку за допомогою впровадження інновацій та залучення інвестицій із-за кордону.

Згідно з рейтингом країн за індексом глобальної конкурентоспроможності, який визначає ВЕФ, Швейцарія посідає перше місце [2]. За версією Міжнародної бізнес-школи INSEAD, Корнелльського університету та Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності Швейцарія є найбільш інноваційною країною світу. У Швейцарії велика увага приділяється розробленню та реалізації інноваційних проектів,

підтримці розвитку інноваційної інфраструктури (технопарків, бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій тощо). Щорічно в країні створюється понад 200 стартапів [3].

Прикметно те, що у Швейцарії, яка має федеративний устрій, не існує єдиної кластерної політики із всеохоплюючою кластерною стратегією та національною кластерною програмою. Федеральна Рада Швейцарії (федеральний уряд країни) не виокремила кластерну політику як таку, щоб уникнути ризику її зведення до політики підтримки окремих галузей. Замість цього реалізується ефективна інноваційна політика, спрямована на підтримку інноваційності передусім малих і середніх підприємств, сприяння розвитку науки, освіти та досліджень.

На національному рівні підтримкою інновацій опікується Комісія з питань розвитку технологій та інновацій (СТІ) – федеральне агентство Швейцарії, яке стимулює розвиток інновацій у країні шляхом надання фінансової чи консультативної підтримки учасникам інноваційного процесу. СТІ надає гранти на реалізацію компаніями та дослідницькими установами спільними інноваційними проектами, які покривають 50% вартості проекту [4, с. 155]. Сприяючи впровадженню результатів досліджень у виробництво, СТІ підвищує конкурентоспроможність швейцарських підприємств, особливо малих і середніх.

Головною організацією країни, яка координує наукові дослідження та забезпечує їх фінансування, є Швейцарський національний науковий фонд (SNSF). Перевага Швейцарії полягає у високому рівні захисту прав інтелектуальної власності: по-перше, в Женеві знаходиться Всесвітня Організація Інтелектуальної Власності; по-друге, в м. Берн діє Федеральний інститут інтелектуальної власності Швейцарії.

У Швейцарії кластерна система слугує основою економіки, хоча виникла вона упродовж двох останніх десятиріч і розвивалася самостійно, без спеціальних урядових розпоряджень. З огляду на це країна отримує певні переваги. По-перше, оскільки економіка країни децентралізована, кожний регіон розвивається самостійно завдяки розташуванню в ньому інноваційних підприємств. За таких умов не виникає ситуації, коли практично всі ресурси країни зосереджено в одних регіонах, а в інших регіонах їх обмаль. По-друге, враховуючи прискорений науково-технологічний розвиток, компанії за допомогою співробітництва швидше розвиваються, створюючи нові продукти, оптимізуючи витрати і рухаючи галузь [5].

Швейцарія складається з 20 кантонів та 6 напівкантонів, у кожному з яких діють свої закони, стягуються різні податки, спілкуються різними мовами. Перевагою швейцарських кантонів є те, що вони мають право встановлювати власні порядки оподаткування за винятком тих податків, збір яких є прерогативою федерального уряду. При цьому кожний кантон має свою спеціалізацію. Загалом уряди кантонів зацікавлені в наданні податкових пільг чи іншої фінансової і адміністративної підтримки компаніям-виробникам інноваційної продукції, яка затребувана на європейському ринку. Зокрема, компаніям можуть надаватися субсидії на оплату праці співробітників. Значна увага владою кантонів відводиться залученню прямих іноземних інвестицій.

У кожному кантоні створено урядове агентство сприяння економічному розвитку, що стимулює інноваційний розвиток регіону на основі кластерного підходу. Агентства реалізують безпосередній діалог із підприємствами, пропонуючи їм широкий спектр послуг, включаючи фінансові, організаційно-технічні, інформаційно-консультативні. Агентства займаються організацією заходів зі встановлення ділових контактів; наданням підприємцям різних податкових пільг; здійсненням пошуку інвесторів та забезпеченням їх доступу до інноваційних проектів;

наданням підтримки у процесі розміщення виробництва на території кантону та проходження процедури реєстрації підприємств; сприянням в отриманні віз засновниками компаній з інших країн тощо. Наприклад, при Департаменті економічних справ уряду кантону Берн діє агентство економічного розвитку, за підтримки якого щороку в м. Берн організуються дні кластерів з метою обговорення сучасних тенденцій у промисловості та науці і взаємообміну інформацією між представниками кластерів [6].

Одним із найбільш розвинених кантонів Швейцарії є Цюрих, який щорічно забезпечує понад 20% ВВП Швейцарії. Кантон Цюрих – це не лише один із провідних фінансових центрів світу, в якому зосереджені банки та страхові компанії. Цюрих – це також важливий промисловий та дослідницький центр. Кантон має низку конкурентних переваг, таких як висока якість життя, концентрація провідних університетів, науково-дослідних інститутів та аналітичних центрів, концентрація малих і середніх інноваційних підприємств та крупних інноваційних компаній, приваблює місце для розташування бізнесу з орієнтованістю на глобальний ринок, сприятливий податковий клімат, ліберальний ринок праці та політична стабільність, підготовка кадрів високої кваліфікації (Цюрихський університет, Федеральна вища технічна школа Цюриха), багатомовне населення, розвинена транспортна інфраструктура та налагодженість зв'язків з міжнародними транспортними системами, багаті культурні та гастрономічні традиції. До речі, кантон Цюрих визнано одним із найбільш безпечних у світі [7].

У кантоні Цюрих підтримуються сприятливі умови для розвитку підприємницької діяльності. Тут функціонує близько 116 тис. підприємств, що нараховують майже 994 тис. працівників. При цьому понад 99% підприємств належать до малого та середнього бізнесу, нараховуючи менше 250 працівників. Щорічно в кантоні Цюрих створюється понад 2 тис. компаній. Показники безробіття, зокрема серед молоді, є низькими. У кантоні розвинена система соціального страхування [8].

Мета діяльності Агентства економіки та праці Департаменту економічних справ кантону Цюрих полягає у підтримці сприятливих умов для розвитку бізнесу, збереженні існуючих та створенні нових робочих місць. У складі агентства виокремлено окремий відділ з питань бізнесу та економічного розвитку, який заохочує співробітництво науки, виробництва і влади в перспективних для регіону галузях економіки [9]. З огляду на концентрацію в регіоні компаній, дослідницьких та освітніх установ, професійних організацій інноваційні кластери відіграють важливу роль в інноваційному розвитку кантону. Стимулюючи співробітництво компаній та інститутів у межах ланцюжків створення вартості, відділ із питань бізнесу та економічного розвитку прагне підвищити інноваційний потенціал кластерів.

Основними напрямками діяльності відділу з питань бізнесу та економічного розвитку є підтримка компаній-резидентів; залучення чи сприяння створенню нових компаній; галузева диверсифікація економіки регіону; підтримка розвитку інновацій. Головні пріоритети зазначеного відділу полягають у налагодженні взаємовигідного співробітництва між учасниками інноваційних кластерів, а саме підприємцями, науковцями та представниками влади; наданні необхідної інформації; підтримці учасників кластерів щодо реалізації їх інноваційних проектів; сприянні у налагодженні міжнародного співробітництва між кластерами [9].

Відділ із питань бізнесу та економічного розвитку відіграє роль контактного центру для компаній-резидентів. Важливо, що відділ забезпечує надання дозволів на роботу для іноземних компаній та осіб, що прагнуть роз-

містити бізнес на території кантону, пропонує інформаційну підтримку підприємцям у процесі започаткування бізнесу, забезпечує доступ компаній-резидентів до інших ринків, у тому числі закордонних.

Відділ із питань бізнесу та економічного розвитку заохочує співробітництво між бізнесом, науковою сферою і владою з метою своєчасного виявлення проблем та їх вирішення. Для цього використовуються такі засоби, як проведення переговорів на вищому рівні, сприяння щодо відвідування компаній – учасників кластерів, організація кластерних діалогів. Починаючи з 2010 р. відділ регулярно влаштовує заходи під назвою «Кластерний Діалог» як у формі міжкластерного діалогу за участю представників різних кластерів і галузей, так і у формі зустрічі представників певного кластера. Мета таких заходів полягає в тому, щоб: по-перше, надати можливість учасникам презентувати кластер, його потенціал та особливості діяльності; по-друге, сприяти налагодженню внутрішніх і зовнішніх зв'язків кластера; по-третє, сприяти об'єднанню представників різних сфер і галузей; по-четверте, стимулювати виникнення нових форм співробітництва і нових напрямів діяльності [10].

Відділ із питань бізнесу та економічного розвитку акцентує на важливості центрів трансферу технологій для інноваційних кластерів та інноваційного розвитку економіки кантону. Особливістю швейцарських центрів трансферу технологій є те, що вони створюються при університетах. Unictectra – один із найбільш відомих центрів трансферу кантону Цюрих, який діє при Цюрихському, Базельському і Бернському університетах. ETH transfer – інший відомий центр трансферу технологій, котрий створено при Федеральній вищій технічній школі Цюриха. Unictectra і ETH transfer всіляко сприяють комерціалізації результатів наукових досліджень, захисту прав інтелектуальної власності (патентування, ліцензування, авторські права, торгові марки), створенню фірм спін-офф, пошуку бізнес-партнерів, налагодженню співпраці дослідників з промисловістю [11].

Отже, відділ з питань бізнесу та економічного розвитку, що діє в складі Агентства економіки та праці кантону Цюрих, задовольняє різноманітні запити підприємств-учасників інноваційних кластерів. Відділ підтримує діяльність шести інноваційних кластерів кантону. Фінансовий кластер кантону Цюрих (об'єднує банківські установи, страхові компанії тощо), пропонує широкий спектр фінансових послуг, входить до числа найкрупніших фінансових центрів не лише Швейцарії, але й світу. ІКТ-кластер кантону Цюрих – центр розвитку інформаційно-комунікаційних технологій Швейцарії. Відділ із питань бізнесу та економічного розвитку підтримує діяльність платформи співробітництва eZürich, яка об'єднує науковців, представників бізнесу, професійних організацій, владних структур, політиків. Учасники eZürich спільними зусиллями розробляють та реалізують проектні ідеї з метою позиціонування кантону Цюрих в якості сприятливого місця для розвитку бізнесу в галузі ІКТ.

Останніми роками кантон Цюрих став центром динамічного розвитку галузі наук про життя (біохімія, медицина, біофізика, молекулярна біологія, біоінформатика). Метою діяльності інноваційного кластера у галузі екологічних і захист та збереження природних ресурсів (екодизайн, очищення питної води та стічних вод, відновлювані види енергії та матеріалів, енергозберігаючі системи).

Інноваційний аерокосмічний кластер кантону Цюрих об'єднує постачальників деталей, виробників літальних апаратів, а також компанії з технічного обслуговування. Основними напрямками діяльності цього кластера є авіаційна галузь, космічні польоти, супутникова навігація.

Кантон Цюрих – це привабливий центр для розвитку креативних індустрій, місце проведення фестивалів та виставок міжнародного рівня. З огляду на це кластер креативних індустрій кантону охоплює 13 напрямків діяльності, серед яких – музична індустрія, кіноіндустрія, індустрія дизайну, рекламна індустрія, архітектурна справа, програмне забезпечення та ігрова індустрія тощо [12].

У кантонах Швейцарії існує чимало технопарків та бізнес-інкубаторів, об'єднаних в Національну асоціацію бізнес-інкубаторів і технопарків Швейцарії SWISSPARKS.CH. При цьому більшість технопарків та бізнес-інкубаторів є учасниками інноваційних кластерів. Роль бізнес-інкубаторів полягає у підтримці процесів створення та розвитку стартапів. BlueLion – один із найбільш відомих бізнес-інкубаторів Швейцарії (м. Цюрих), який підтримує стартапи в галузі екотехнологій та інформаційно-комунікаційних технологій, пропонуючи широкий спектр послуг, включаючи технічну допомогу, юридичну підтримку, консультування з маркетингових питань, організацію та проведення тренінгів тощо [13]. Технопарки дають компаніям можливість орендувати офіси на пільгових умовах, пропонують тренінги, консультування з питань організації та ведення бізнесу, технічну допомогу тощо.

Висновки. Отже, інноваційні кластери є ключовим фактором інноваційного розвитку кантонів Швейцарії. При цьому агентства економічного розвитку, які діють при урядах швейцарських кантонів, відіграють важливу роль у забезпеченні успішної діяльності інноваційних кластерів. Агентства є провайдерами широкого спектру послуг для учасників інноваційних кластерів, передусім для підприємств малого і середнього бізнесу. Важливо, що агентства задовольняють потреби учасників інноваційних кластерів як у фінансовій, так і нефінансовій (інформаційно-консультаційній, організаційно-технічній, юридичній, експертній тощо) підтримці. Швейцарський досвід застосування кластерного підходу до інноваційного розвитку економіки регіонів може стати в нагоді для України.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в аналізі механізмів підтримки інноваційних кластерів, які створені шляхом поєднання багатотисячолітніх традицій і сучасних високих технологій (наприклад, виробництво годинників визначених брендів, як-от Swatch, Rolex, Cartier, Omega, Patek Philipp у так званому «поясі годинників» – від кантону Женева до кантону Шаффгаузен).

Список використаних джерел:

1. Regional Innovation Scoreboard 2017. European Commission. Publications Office. 2017. 88 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/docsroom/documents/23881>.
2. The Global Competitiveness Report 2016–2017. World Economic Forum. Geneva. 2017. 400 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf.
3. The Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World. 2017. 463 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf.
4. Справочник инвестора. Ваш бизнес в Швейцарии. Switzerland Global Enterprise. Zurich. 2016. 168 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.s-ge.com/sites/default/files/cserver/publication/free/handbook-for-investors-in-russian-s-ge.pdf>.
5. Дело в кластере: какой регион выбрать для открытия проекта в Швейцарии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vc.ru/21863-swiss-business-clusters>.
6. Clusters Bern Economic Development Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.berninvest.be.ch/berninvest/en/index/netzwerk/netzwerk/cluster_kompetenzzentren.html.
7. Zurich for work, research and finance. Office for Economy and Labour [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://awa.zh.ch/internet/volkswirtschaftsdirektion/awa/en/standortfoerderung/ansiedlungen/standort_zuerich.html.
8. Supporting Resident Firms. Office for Economy and Labour [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://awa.zh.ch/internet/volkswirtschaftsdirektion/awa/en/standortfoerderung/bestandspflege.html>.
9. Our activities and objectives. Division of Business and Economic Development. Office for Economy and Labour [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://awa.zh.ch/internet/volkswirtschaftsdirektion/awa/en/standortfoerderung/cluster.html>.
10. Cluster Dialogue. Division of Business and Economic Development. Office for Economy and Labour [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://awa.zh.ch/internet/volkswirtschaftsdirektion/awa/en/standortfoerderung/cluster/cluster-dialog.html>.
11. About Unictetra [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unictetra.ch/en/about-unictetra>.
12. Clusters – Increasing potential for Zurich as Event Location [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://meeting.zuerich.com/en/meeting/clusters>.
13. Blue Lion. About us [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bluelion.ch/about>.

Анотація. В статті здійснено аналіз інноваційного розвитку регіонів Швейцарії на основі кластерного підходу. Акцентується на тому, що, згідно рейтинга «Regional Innovation Scoreboard», регіони Швейцарії нині займають лідируючі позиції. Розглянуті механізми підтримки інноваційних кластерів кантона Цюрих, який являється одним із найбільш інноваційних регіонів Європи. Установлено, що агентства економічного розвитку швейцарських кантонів грають важливу роль у забезпеченні успішної діяльності інноваційних кластерів. Сделан вывод о том, что агентства экономического развития являются провайдерами широкого спектра услуг для участников инновационных кластеров, прежде всего для предприятий малого и среднего бизнеса.

Ключевые слова: инновационный кластер, инновация, Швейцария, кантон, механизм, агентство экономического развития.

Summary. The innovative development of the Swiss regions on the basis of the cluster approach is analyzed in the article. It is emphasized that according to the rating «Regional Innovation Scoreboard» the regions of Switzerland now occupy leading positions. The mechanisms for supporting innovation clusters of the canton of Zurich, which is one of the most innovative regions of Europe, are considered. It is established that the cantonal economic development agencies play an important role in ensuring the successful activities of innovation clusters. It is concluded that the economic development agencies are providers of a wide range of services for participants of innovation clusters, primarily for small and medium-sized businesses.

Key words: innovation cluster, innovation, Switzerland, canton, mechanism, economic development agency.